

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Udrag fra Arvingen

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Arvingen", i Goldschmidt, M. A.: *Arvingen*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1988, s. 79. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt01-shoot-idm140700593242832/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Arvingen

Liv skal være, hvad Engelskmændene kalde *pluck*. Seer De nu, med al Respect for de danske *gentlemen*-Officerer: Aanden her er og maa være en anden. Man bliver Officer, som man bliver Embedsmand, for at komme i en anstændig Vei og gifte sig. Adgangen er aaben for Alle, ligesom Enhver kan blive Guds Ords Forkynder, blot ved at tage Examen. Alle ere naturligvis Kammerater, og da Formuen i dette Land er meget delt, er Majoriteten ikke meget formuende, og den herskende Tone er derfor præget af et vist borgerligt Sparsommeligheds Hensyn. Jeg kritiserer ikke dette; det er upaatvivlelig meget agtværdigt og demokratisk; *mais ce n'est pas la guerre*, det er ikke krigersk. Der er for megen Idyl og for lidt Eventyrlighed. Saavidt jeg har kunnet lægge Mærke til Dem, er dette ikke Deres Formaal og Opgave. En anden ældre Mand vilde maaskee sige, at De er en Sværmer; men jeg kan endnu huske min Ungdom saa godt, at jeg blot kalder Dem ung og romantisk. De søger Krigen som en Metier, som et Middel til usædvanlig Udmærkelse. Jeg vil ikke sige Dem den Compliment, at De er for stor til de smaa Forhold; thi ingen Mand er for stor til sit Land. Men De behøver at komme ud og tumle Dem og finde en Chance. Savoyarden Eugen og Liefländeren Loudon søgte og fandt en saadan Chance til at blive østerrigske Feltmarschaller, ikke at tale om Moritz af Sachsen! Jeg bruger disse Navne som store Exempler, og jeg siger ikke, at De skal have netop samme Held; men De skal have en Chance for at bruge Dem selv. Det er Grunden, hvorfor jeg efter samvittighedsfuld Overveielse kan rykke frem med mit egenlyttige Forslag: reis med min Søn. Jeg troer, at medens De gjør mig en ubeskrivelig Tjeneste derved, kan det føre til Deres egen Lykke. De vil komme i Forbindelser, hvoraf De kan drage Nytte, og skulde De efter nogen Tids Forløb finde, at jeg har taget fejl, saa – ja, saa haaber jeg, det dog skal vise sig, at De ikke har taget fejl.»

Saa meget dette end i visse Maader svarede til mine Reisedrømme, stødte det dog paa Hindringer, dels i min Uafhængighedsfølelse, dels i de Forhold, der bandt mig til Hjemmet. Desuden kan jeg heller ikke sige, at jeg fæstede Lid til Grevens Ord om, at jeg kunde gjøre min Lykke i en anden europæisk Stat; Forholdene syntes mig ikke længer at være som i Prinds Eugens og Loudons Tider, og de eneste Lande, hvor en pludselig og usædvanlig Lykke kunde naaes ved et dristigt Greb, forekom mig stadig at være i Orienten, især i Persien, eller ogsaa i Afghanistan, hvor man tillige kunde komme til at staae imod

Jordens store Prosa-folk, Engelskmændene. Ved nøiere Eftertanke stødte jeg ogsaa paa det Factum, at Greven vilde bruge mig og jeg Greven i Formaal, der vare aldeles uforenelige; thi ved ham haabede jeg netop, naar jeg nu fik taget Examen og kunde vise mig i nogenlunde værdig, selvstændig Skikkelse, at blive paa engang indført i de Kredse, hvor jeg kunde vente at møde Hende, og altsaa blive hjemme, hvis ikke Hun sendte mig bort.

Jeg husker godt, hvor vanskeligt Forholdet til Greven begyndte at blive mig, fordi vore Interesser saadan stode imod hinanden, uden at jeg kunde forklare mig – da jeg gjennem ham fik en Efterretning, der vel i Forstningen ikke gjorde et overmaade dybt Indtryk, men snart fik en afgjørende Indflydelse paa mig.

En Dag, da jeg havde mødt ham paa Gaarden og gik op med ham i Hotellet, kom Tjeneren og bragte ham et meget elegant lille Brev, og da han havde aabnet det, sagde han ligesom hen for sig og i en halvt skjemtende Tone: »Ei, ei, jeg gratulerer.« – Han vendte sig til mig og sagde: »Det er en svensk Baron Panin, lidt i Familie med os, der er bleven forlovet – kjender De den Dame?« tilføiede han, idet han rakte mig det modtagne Kort *pour faire part*.

Det var Hendes Navn!

Det var en overraskende, skarp, smertelig Fornemmelse af, at det Yndefulde havde glemmt mig, vendt sig fra mig, svigtet mig, og da man ikke tilstaaer den Slags Smerter, fornægtede jeg hende og svarede Nei. Men vi havde dog saa længe staaet hinanden altfor fjernt, til at jeg kunde føle denne Forlovelse som en aldeles personlig Skuffelse; det var mindre Hjertet end Phantasien, som led; hvad der hidtil paa deilig, men ubestemt Maade havde fyldt Livet med Lys, blandet sig ind i mine Forhaabninger og givet dem Farve, hvad der mysteriøst havde sammenslynget sig med Troen paa, at jeg skulde faae Gaarden tilbage og alle Barndomsforjættelser opfyldte – dette Glandsfulde, denne Sol, blev pludselig berøvet mig, tog sin egen Flugt ud i Universet og slukkede Lyset for mig i min Tilværelse.

»Hun skal være smuk, jeg har hørt hende ondtale,« sagde Greven i den Tone, hvori man taler om en fremmed Gjenstand, medens mit hele Sind irriteret ønskede at udskrige en Protest imod det uforskammet utilstrækkelige Ord smuk. Han tilføiede, igjen i halvt skjemtende Tone: »Det er tredje Gang.«